

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Uppgifter om tvångsfusioner sipprade ut – medveten taktik att läcka ut?”
- Matris över kommuntyper kunde hjälpa vid sammanslagning
- Arbetsplats, familj och fritidssysselsättning begränsar flytt till landet
- Brist på sjukvårdspersonal i glesbygden tvingar fram nya tekniska lösningar
- ”Vindkraft nära färdigbyggd infrastruktur skonar naturen och sparar pengar” – näringsminister Häkämies
- Läs även detta: **På landet vi fann det – bekanta dig med landsbygdens möjligheter*
**Tyska stadsbor i betongöknen kan hyra grönsakstäppa i omgivande landsbygd*
**Green Growth Summit sammanför toppnamn inom hållbar ekonomi* **Populär närmatsmarknad i Västnyland hoppas på upprepad publiksuccé i höst* **Nordiska rådets miljöpris till skogsbevarare*

Cit: ***”Landsbygden räddas inte genom att bli räddad, utan den förnyas och blir framgångsrik genom att reagera på framtidens behov. Inom landsbygdstänkandet behövs kullerbyttor, så att man från ett regionalt tänkande går över till ett allt mer människocentrerat och globalt tänkande”***

Text på Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitras hemsida (fritt översatt från adressen <http://www.sitra.fi/maaseutu>).

”Vi kan inte år efter år obehindrat fortsätta att förbruka kapitalet (fossila bränslen och uran), utan måste lära oss att leva på avkastningen (förnyelsebara energin), annars går vi mot en ekologisk konkurs .”

Simon Gripenberg som menar att det därför är hoppningivande att bl.a. energiklustret i Vasa så starkt fokuserar på förnyelsebar energi (Vasabladet 26.5).

”Om du skulle bo här, skulle du vara hemma nu.”

Då man kör i land på Korpo i Åbolands skärgård, möts man av deras geniala välkomstskylt med denna text.

”UPPGIFTER OM TVÅNGSFUSIONER SIPPRADE UT – MEDVETEN TAKTIK ATT LÄCKA UT?”

Kommunalrådet Harry Bondas anser att tvångsmetoder är det enda sättet att få till stånd tillräckligt stora kommuner, för morotspengar finns inte längre att tillgå. Nu måste man ta till piskan. *”Utan tvång blir det ingenting. Det är mänskligt att beslutsfattare i små kommuner är emot en sammanslagning, men man borde inte få äventyra kommunens ekonomi hur långt som helst”*, säger Bondas. Det var i slutet på förra veckan som regeringens tankar om tvångsfusioner sipprade fram, då det i uppgifter som Helsingin Sanomat fick tag på talades

om att storstäderna Åbo, Helsingfors och Tammerfors skulle slås samman med sina randkommuner. Den pensionerade kommundirektören i Kimito och nuvarande pargasbon Bondas, som varit involverad i en rad fusions- och samarbetsutredningar längs med åren, välkomnar idéerna, och han tror också det är medveten taktik att läcka ut uppgifterna. Man mjukar upp kommunfältet inför oundvikliga sammanslagningar. Kommun- och servicestrukturreformen som inleddes år 2005 var enligt honom en varg, som inte skapade tillräckligt stora kommuner, men nu behövs tuffare medel. Bondas påminner dock att även KSSR (kommun- och servicestrukturreformen) var en sorts tvång, när man satte upp minimigränsen på 20 000 invånare i en kommun. Ändå använde få ordet tvång, och dylika metoder kunde mycket väl användas även nu, anser Bondas. Ifall tvångssammanslagningarna kring storstäderna förverkligas, kan det även leda till fusioner bland mindre kommuner, tror Bondas. Signalen från regeringens sida är att man insett att det inte går att använda samma schablon i hela landet. Det behövs olika lösningar för olika delar. *Uppgifterna är från (28.5) svenska.yle.fi och finns under adress <http://svenska.yle.fi/artikel/2012/05/28/tvangsfusioner-nodvandiga-och-oundvikliga>. Se även text på <http://svenska.yle.fi/artikel/2012/05/25/hs-tjansteman-foreslar-tvangssammanslagningar> om att tjänstemän föreslår tvångssammanslagningar.*

MATRIS ÖVER KOMMUNTYPER KUNDE HJÄLPA VID SAMMANSLAGNING
Landskapsdirektören för Österbottens förbund Olav Jern anser att statsmakten i betydligt högre grad borde granska och systematisera de olika kommuntyper vi har i dagens Finland, för både inom stadspolitiken och inom landsbygdspolitiken finns goda verktyg för att identifiera olika områden och deras särdrag. Dagens kommunkarta är i praktiken mycket brokig med små och stora kommuner, täta och glesa kommuner, jämte en stor variation i demografi, näringsliv och ekonomiska förutsättningar. Jern föreställer sig någon form av matris som utvisar vilka kommuner som hör ihop och som borde fusioneras, och vilka som klarar framtiden och dess specialiseringskrav med hjälp av ett intensifierat samarbete. Slås kommunerna samman i enlighet med den karta som finansministeriet har presenterat, tror Jern att statsmakten inte når målet med en ändamålsenlig samhällsstruktur, utan menar att vi i så fall får en hel del randområden som inte kan dra nytta av centralorten och som fortsättningsvis förblir problemområden. Runt Tammerfors finns t.ex. en yttre ring av kommuner som saknar denna centrumnytta. Jern bedömer att en kommuntypifiering enligt vissa kriterier och framtidsbehov skulle visa att Vasa och Jakobstad bör förstärkas som centralorter i landskapet Österbotten, men att behovet för fusion kanske inte är så stort. Malax och Korsnäs, som verkar på helt andra premisser än Vasa och Korsholm, har förutsättningar att fortsätta som självständiga kommuner. För Vasa är Korsholm den absolut viktigaste fusionspartnern. Men det finns även ett värde i att bevara ett

”I ett land som har gleshet som livsstil och där vi har väldigt få urbana miljöer, är det enormt svårt att skapa enhetliga befolkningstal i kommunerna.”

Landskapsdirektör Olav Jern

tillräckligt antal svenskdominerade kommuner i landet. En klassificering som skulle inbegripa de i grundlagen viktiga identitetsfaktorerna, klargör många faktorer som är dolda i regeringens råa tredelning – metropol, stadsregioner och landsbygdsdominerade områden. Jern är t.ex. övertygad om att Väståboland är kulturellt sett ett helt annat samhälle än Salo. Det återstår ännu massvis med lagstiftningsarbete och politiska diskussioner innan kommunreformen är i hamn. Jern är inte redo att förena sig i den generella kritiken från kommunhåll mot att social- och hälsovården har separerats till en särskild utredning, utan anser tvärtom att kommunerna i sina utlåtanden till finansministeriet bord ha fört fram egna lösningar och visioner om vården. *Uppgifterna är från en artikel, skriven av Kenneth Myntti, i Vasabladet (27.5).*

ARBETSPLATS, FAMILJ OCH FRITIDSSYSSELSÄTTNING BEGRÄNSAR FLYTT TILL LANDET

För de flesta stadsbor är betydelsen av de naturtillgångar landsbygden har att erbjuda självklar. Rekreation och närheten till naturen, samt lugnet upplevs båda som lika viktiga, men även sinnebilderna av landsbygden är i huvudsak positiv. Stadsborna beundrar även jordbrukarna, men avundas dem inte, för de inser hur tungt och krävande böndernas arbete är. Det här framkommer i en undersökning som gjorts av Pellervo ekonomisk forskning (PTT). Varje år

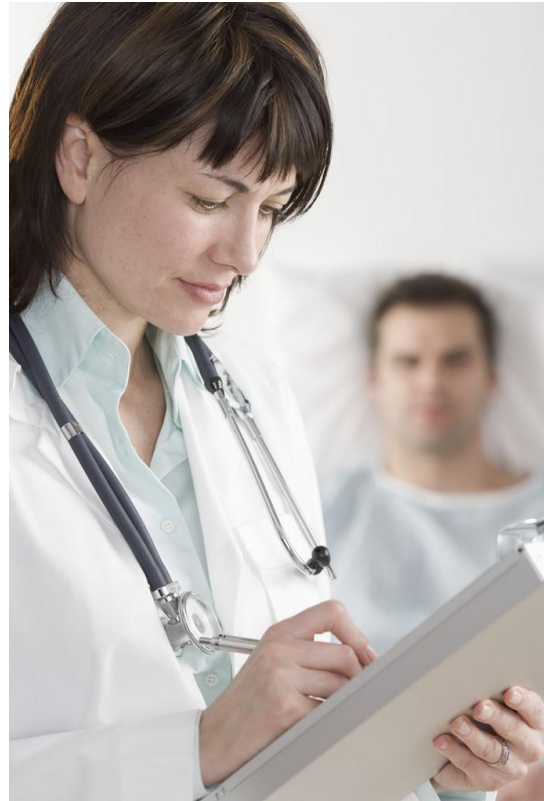

flyttar över 40 000 personer till landsbygden, varav ca två tredjedelar är stadsbor. En stor del av stadsborna skulle gärna bo delvis på landet, eller åtminstone tillbringa sin fritid där, men arbetsplats, familj och fritidssysselsättning är orsaker som begränsar förhoppningarna om att en dag kunna flytta ut. Livskvaliteten och -standarden är bättre på landet än i staden, anser de tillfrågade, såtillvida tjänster och service finns att tillgå. Bristen på arbetsplatser ses emellertid ofta som ett problem. Förutom de få arbetsplatserna, är livsstil, stimulans, kollektivtrafik, samt betjäning och service överlag de mest nämnda orsakerna till att folk väljer att bo i staden. De långa avstånden lyfts ofta fram som landsbygdens negativa sidor. Att få en utkomst när man är bosatt på landsbygden, kräver numera både uppfinningsrika kreativa lösningar. Landsbygdens näringsstruktur har dock blivit mer varierande och det övergripande antalet gårdar har ökat, liksom förvärvsarbetets andel som också är på uppgång. Ungefär 30 procent av dem som är bosatta på landsbygden arbetar inne i staden eller i annat tätbefolkat område. Över hälften av dem som svarat på enkäten, tror att de i framtiden kommer att vara skogsägare, och över 40 procent tror på landsbygden som en viktig rekreativ miljö. Cityskogsägarna ser skogsskötsel som en kär och produktiv hobby. Att äga skog ger även stadsborna ett egenvärde. För de med jakt som hobby är landsbygden en självklar del av fritidssysselsättningen. *Uppgifterna är från tidningen Landsbygden Folk (25.5).*

BRIST PÅ SJUKVÅRDSPERSONAL I GLESBYGDEN TVINGAR FRAM NYA TEKNISKA LÖSNINGAR

Sjukstugan i Storuman kommer att bli navet i Västerbottens läns landstings satsning för att utveckla sjukvården i Norrlands inland. Enligt verksamhetschefen vid sjukstugan Sara Lirell Stenman skall den forskning och utveckling man bedriver komma hela inlandet till godo. Tillsammans skall man driva projekt som rör medicinska frågor i glesbygden. Likaså kommer

sjukstugan i Vilhelmina att få en viktig roll i utvecklingsarbetet, som också handlar om att sprida information om skillnaden mellan att jobba med sjukvård i glesbygden jämfört med i storstadsregionerna. Man tar emot alla typer av patienter, vare sig de har ont i halsen, skall föda barn eller har drabbats av hjärtinfarkt. Man måste kunna hantera hela bredden av sjukdomstillstånd. De sex sjukstugorna i södra Lappland plus en hälsocentral skall även i fortsättningen vara basen i den hälso- och sjukvård som landstinget bedriver i glesbygden. Bristen på resurser, som läkare och sjukskötare, tvingar till att hitta nya smarta system. En sjuksköterska, som är ensam på sjukstugan och behöver konsultera en läkare, skall kunna göra det genom att koppla upp sig på en videokonferens, och en läkare i Storuman skall med teknikens hjälp kunna zooma in och granska såret på en patient i Tärnaby, eller handleda en sköterska i en akut situation. Man kan även utveckla möjligheten för invånarna i de yttre delarna av länet att själva konsultera doktorn via datorn.

Här behöver man samarbeta med t.ex. livsmedelsbutiker eller hemtjänstpatruller för att de äldre skall kunna få hjälp med tekniken. Norge har en väl utvecklad specialistsjukvård i glesbygden, vilket landstinget i Västerbotten tagit intryck av. Kristian Iversen Fanghol, kommunikationsdirektör vid Helse Nord RHF, som ansvarar för specialistvården i Nordnorge och Svalbard, menar att de tänker mer decentralisering än vad de gör i Sverige. Enligt Iversen Fanghol har man väldigt god erfarenhet av att kunna ge patienter, särskilt de äldre, kvalificerad vård nära där de bor. Det gör att de i många fall kan undvika längre sjukhusvistelser. I den norska glesbygden råder det även en viss brist på läkare och specialistsjuksköterskor, men inte i så hög grad att det äventyrar den decentraliserade vården. I dag sker ett visst samarbete mellan sjukvården i de nordliga delarna av Norge och Sverige, och man samarbetar också en del kring ambulanstransporter. *Uppgifterna är från en artikel i Gränsbrytning – Analys av Regioners Omvärld för Europas Beslutsfattare (6/2012), skriven av Torbjörn Tenfält.*

”VINDKRAFT NÄRA FÄRDIGBYGGD INFRASTRUKTUR SKONAR NATUREN OCH SPARAR PENGAR” – NÄRINGSMINISTER HÄKÄMIES

Trafikverket har genom ett beslut den 25 maj 2012 halverat avståndskravet för vindkraftverk vid huvudvägarna från 500 m till 200-300 m, även avståndskravet vid järnvägarna minskade. Näringsminister Jyri Häkämies menar att enligt Tarastis utredning, verkar det klart att de tidigare kraven var överdimensionerade. Trafikverket får tack för snabbt agerande. Saken har också möjliggjorts tack vare trafikminister Merja Kyllönens positiva inställning till främjande av vindkraft, säger Häkämies om Trafikverkets beslut. Näringsministern ansvarar för främjandet av förnybar energi. *”Det lönar sig att placera vindkraftverken i närheten av färdigbyggd infrastruktur. Det skonar naturen och sparar pengar. Så har man gjort också i föregångarländerna för vindkraft och några problem med trafiken har inte rapporterats”,* säger ministern. Minister Lauri Tarasti överlämnade 13.4 sin utredning om flaskhalsarna i vindkraftsbyggandet till näringsminister Häkämies. Tarasti och intresseorganisationerna inom vindkraftssektorn har tydligt konstaterat att det system med inmatningspris som trädde i kraft

för ett år sedan nog gör vindkraften lönsam, men en betydande del av projekten har fastnat i tillståndsbyråkratin, och Tarasti lade i sin utredning fram 16 förslag till undanröjande av hindren för vindkraftsbyggande. Häkämies utsåg 7.5 en arbetsgrupp för att samordna åtgärderna för undanröjande av hindren för vindkraftsbyggande. Här finns representanter för de ministerier som är väsentliga i fråga om vindkraft och de centrala intresseorganisationerna. Nu ser det ut som om enighet om verkställandet av de flesta av Tarastis förslag kommer att nås redan före semestrarna, emellertid fortsätter sökandet av lösningar på de svåraste frågorna. *Uppgifterna är från arbets- och näringsministeriets meddelande (från 25.5) och finns på https://www.tem.fi/?89520_m=106733&l=sv&s=2471. Trafikverkets vindkraftsanvisning finns (på finska) på http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut/pdf3/lo_2012-08_tuulivoimalaohje_web.pdf.*

LÄS ÄVEN DETTA

På landet vi fann det – bekanta dig med landsbygdens möjligheter

Redaktionen på Landsbygd.fi inledde i maj 2011 en artikelserie, *På landet vi fann det*, som gör läsaren bekant med möjligheter och personligheter på landsbygden på olika håll i Finland. Artikelserien fortsätter även under detta pågående temaår och tar i beaktande de utmaningar framtiden för med sig. På webbplatsen Landsbygd.fi kan man bl.a. läsa om vad man fann i Södra Österbotten – en hel by som deltar i utvecklingen av turismen, en trädgårdsby som skapas i Kuortane, om Wirtalaglassens fylliga smak som hänförde och Trala Automaatio Oy: Kvaliteten och servicenivån ger konkurrenskraft. *Läs om exemplen på adress www.landsbygd.fi.*

Tyska stadsbor i betongöknen kan hyra grönsakstäppa i omgivande landsbygd

I ett tjugotal tyska metropoler kan stadsborna numera hyra en grönsakstäppa av jordbrukare i den omgivande landsbygden. Täpporna förmedlas av ett webbföretag "meine ernte" (min skörd), som har fått stor respons för sin affärsidé. Bakom initiativet står Natalia Kirchbaumer och Wanda Ganders från Bonn, vilka under sina studier i marknadsföring vid universitetet började fundera på stadsbornas obefintliga möjligheter att få skörda egna, pinfärska grönsaker med doft av mylla. Jordbrukaren förbereder lotterna och sår dem färdigt med olika grönsaker och kunden får anvisningar i elementär odlingsteknik, och ansvarar därefter själv för skötseln under hela säsongen. En täppa på 45 kvadratmeter, avsedd för ensamstående eller par, kostar 179 euro per säsong, medan familjetäpporna omfattar 85 kvadratmeter och kostar 320 euro per säsong.

Idén har spridit sig som en löpeld via TV, tidningar, Internet och Facebook, viket har uppmuntrat företagarna att utvidga sitt utbud till nya städer. Om allt går bra, kan verksamheten snart täcka hela Tyskland, och duon bakom www.meine-ernte.de har redan premierats med ett statligt jordbrukspris för sina nya och friska idéer till gagn för en levande landsbygd. *Uppgifterna är från tidningen Landsbygdens Folk (25.5).*

Green Growth Summit sammanför toppnamn inom hållbar ekonomi

Arbets- och näringsministeriet och Tekes ordnar 6.6 seminariet *Green Growth Summit*, som sammanför toppnamn inom hållbar ekonomi med företag som är intresserade av miljöinriktad affärsverksamhet. Till evenemanget på Tapahtumakeskus Telakka på Ärtholmen i Helsingfors väntas cirka 400 deltagare. Huvudtalare på evenemanget, som hålls på Tapahtumakeskus Telakka på Ärtholmen i Helsingfors och väntas dra ca 400 deltagare, är näringsminister Jyri Häkämies miljöminister Ville Niinistö, USA:s ambassadör i Finland Bruce Oreck, samt professor Jan Rotmans från Rotterdams universitet som har forskat i

möjligheterna för grön tillväxt i Finland. Ytterligare uppträder som talare och panelister ledande experter på grön ekonomi från finländska framgångsföretag och vetenskapssamfund. Evenemanget är även öppningsseminariet för det strategiska programmet Cleantech, som regeringen startade i våras. Under seminariet offentliggör arbets- och näringsministeriet och Tekes också den strategi med vilken Finlands färdplan för utveckling av grön tillväxt och affärsverksamhet inom miljöbranschen skall utarbetas. *Uppgifterna är från arbets- och näringsministeriets meddelande (24.5), http://www.tem.fi/?89510_m=106728&l=sv&s=2468.*

Populär närmatsmarknad i Västnyland hoppas på upprepad publiksuccé i höst

På landsbygdssromantiska Westerby gård i Ingå, Västnyland är man redan i full gång med att planera höstens skördefest. Under sista veckoslutet i september (29-30.9) står gården värd för den populära närmatsmarknaden *Smaka på Västnyland*, som i år ordnas för tredje gången. Temat för årets marknad är förädling och matlagning. Föreningen Slow Food Västnylands ordförande Diana Lindholm hoppas även att privatpersoner, som gärna odlar och själva förädlar sin skörd,

vill visa upp sona delikatesser på marknaden. Projektkoordinator Pontus Berglund vill att marknaden gärna inspirerar till samarbete mellan restauranger och lokala producenter. Närmatsmarknaden skall vara en mötesplats för producenter och konsumenter, och erbjuda besökaren en möjlighet att närma sig matens ursprung. *”För mig betyder Slow Food att bevara eller skapa mångfald av matproduktion. Alla kan vara med och bestämma vad vi äter, och genom våra val kan vi skapa förutsättningar för små producenter”*, säger Lindholm. Det

mycket stora intresset för marknaden visar även att konceptet fungerar. Den första marknaden på Mangs Gård i Ingå lockade ett trettiotal utställare och drygt 5 000 besökare, medan det i Fiskars i fjol deltog över 70 utställare och man tappade räkningen efter 12 000 besökare. Nu hoppas man på en likadan succé, i synnerhet när man igen är närmare huvudstadsregionen. Att marknaden cirkulerar från plats till plats, har visat sig vara bra, för det engagerar hela tiden nya människor och evenemanget stagnerar inte. Marknaden arrangeras av föreningen Slow Food Västnyland, i år i samarbete med Yrkeshögskolan Novias närmatsprojekt *Bra mat i Västnyland*. Uppgifterna är från en artikel, skriven av Johanna Metsämäki, i *Hufvudstadsbladet* (28.5). Se också adressen www.slowfoodvastnyland.org. Uppgifter om marknaden ingår även i tidningen *Landsbygdens Folk* (25.5).

Nordiska rådets miljöpris till skogsbevarare

Olli Manninen från Finland utsågs i 22.5 till vinnare av Nordiska rådets miljöpris "för hans stora insats för att bevara Nordens skogar och bygga nätverk mellan de nordiska länderna för att mobilisera gräsrotterna på miljöområdet". Manninen är aktiv i såväl Finland, Norge som Sverige, och han har arbetat för flera av Nordens miljöorganisationer och bl.a. upprättat webbportalen nordicforests.org. I Finland har Manninen varit drivkraft i fridlysningen av över 100 000 hektar skog, och han har även medverkat till att samla in över 100 000 underskrifter från sina finska landsmän i syfte att uppmana politikerna till att uppgradera fridlysningsinsatsen. Priset utdelas 30.10 i Helsingfors i samband med Nordiska rådets årliga toppmöte. Uppgifterna är från webbplatsen skogsaktuellt.se och mer finns att läsas under webbadressen <http://www.skogsaktuellt.se/?p=40675&pt=108&m=1422>.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.